

คู่มือ

การเขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

การเขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เป็นการเล่าเรื่องราวเหตุการณ์และผลที่เกิดขึ้นในขณะที่ดำเนินการศึกษาค้นคว้า รวมถึงสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นซึ่งเกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานของผู้ศึกษาค้นคว้า เขียนรายงานขึ้นเผยแพร่ผลงานการศึกษาค้นคว้าให้สาธารณชนได้รับรู้เพื่อครู หรือนักเรียนคนอื่นๆจะได้นำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนางานของตนหรือเป็นแนวทางที่จะทำการศึกษาค้นคว้าต่อไป

องค์ประกอบของรายงานการศึกษาค้นคว้า

ส่วนที่ 1 ส่วนประกอบตอนต้น

1. ปกนอก
2. ปกใน
3. บทคัดย่อภาษาไทย
4. บทคัดย่อภาษาอังกฤษ
6. กิตติกรรมประกาศ
7. สารบัญ
8. บัญชีตาราง
9. บัญชีภาพประกอบ

เลือกอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วแต่ถนัด

ส่วนที่ 2 ส่วนเนื้อหา

1. ที่มาและความสำคัญ
2. วัตถุประสงค์
3. สมมติฐานการศึกษา
4. ขอบเขตการศึกษา
5. หลักการ/แนวคิด/ทฤษฎี
6. วิธีดำเนินงาน
7. การวิเคราะห์ผลการศึกษา
8. เสนอแนวความคิดการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบจากองค์ความรู้ที่ค้นพบ

ระดับชั้น ม.2

ส่วนเนื้อหาของรายงานเชิงวิชาการให้ใช้ภาษาไทย 2,500 คำ เท่านั้น ไม่รวม ส่วนต้นและส่วนท้าย

ระดับชั้น ม.5

ส่วนเนื้อหาของรายงานเชิงวิชาการให้ใช้ภาษาไทย 4,000 คำ เท่านั้น ไม่รวม ส่วนต้นและส่วนท้าย

ส่วนที่ 3 ส่วนประกอบตอนท้าย

1. บรรณานุกรม (Bibliography) หรือการอ้างอิง (References)
2. ภาคผนวก (Appendix)
3. ประวัติย่อผู้ศึกษา (Biography)

แนวทางการเขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

แนวการเขียนส่วนที่ 1 ส่วนประกอบตอนต้น

1. ปกนอก ข้อความบนปกประกอบด้วยชื่อเรื่องชื่อผู้ทำรายงานและข้อความเกี่ยวกับการเสนอรายงานการศึกษาค้นคว้าอื่นๆเช่นชื่อรายวิชา ชื่อโรงเรียน ภาคเรียน ปีการศึกษาที่ทำการศึกษาค้นคว้า
2. ปกใน มีข้อความเหมือนกับปกนอก
3. บทคัดย่อภาษาไทย เป็นการสรุปแนวคิดและเนื้อหาของการศึกษาค้นคว้าเพื่อให้ผู้อ่านได้ทราบถึงภาพรวมของงาน ให้เขียนเชิงพรรณนาความ กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ผลการศึกษาค้นคว้าโดยสรุป และข้อเสนอแนะที่สำคัญที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า (การเขียนบทคัดย่อควรใช้ภาษาที่กระชับ รัดกุม ชัดเจน และตรงประเด็น หลีกเลี่ยงการเขียนอธิบายที่ยาวหรือยกตัวอย่างต่าง ๆ เพราะผู้อ่านที่สนใจจะต้องติดตามอ่านในเนื้อหาของรายงานเอง)
4. บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ปฏิบัติเช่นเดียวกับบทคัดย่อภาษาไทยเพียงแต่ถอดความเป็นภาษาอังกฤษ โดยผู้ศึกษาค้นคว้าควรให้ผู้เชี่ยวชาญภาษาอังกฤษตรวจสอบความถูกต้องในการถอดความด้วย
5. กิตติกรรมประกาศ เป็นการกล่าวแสดงความขอบคุณผู้ที่ให้ความช่วยเหลือหรือให้ความร่วมมือในงานที่เกี่ยวข้องกับรายงานการศึกษาค้นคว้า โดยการกล่าวถึงบุคคลควรใช้ชื่อและนามสกุลจริง คำนำหน้าของบุคคลทั่วไปใช้คำว่า นาย/นาง/นางสาว หรือคุณก็ได้ แต่ถ้าบุคคลที่กล่าวถึงเป็นผู้มีตำแหน่งต่าง ๆ ให้ใช้คำเต็ม ความยาวของคำประกาศคุณูปการไม่ควรเกิน 1 หน้ากระดาษ
6. สารบัญ เป็นรายการแสดงส่วนประกอบสำคัญที่ปรากฏในรายงานโดยระบุที่หัวข้อและเลขหน้า
7. บัญชีตาราง เป็นบัญชีรายการของตารางที่เสนอข้อมูลต่าง ๆ โดยระบุ เลขที่ตาราง ชื่อตารางและเลขหน้า
8. บัญชีภาพประกอบ เป็นบัญชีรายการของภาพประกอบ แผนภูมิ หรือ แผนที่ โดยระบุเลขที่ภาพประกอบ คำอธิบายภาพ และเลขหน้า

แนวการเขียนส่วนที่ 2 ส่วนเนื้อหา

ส่วนเนื้อหาของรายงานการศึกษาค้นคว้าอาจแบ่งออกเป็น 8 ส่วน ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของการศึกษาค้นคว้า ซึ่งไม่ได้กำหนดตายตัว ซึ่งต้องมีการเรียบเรียง เพิ่มเติม หรือขยายความให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยมีข้อจำกัดของการเขียนรายงานเชิงวิชาการนี้ให้ใช้ภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ ระดับชั้น ม.2 เป็นภาษาไทยให้ใช้ 2,500 คำ ระดับชั้น ม.5 เป็นภาษาไทยให้ใช้ 4,000 คำ หรือถ้าเป็นภาษาอังกฤษให้ใช้ 2,500 คำ รายละเอียดมีดังนี้

1. ที่มาและความสำคัญ
2. วัตถุประสงค์
3. สมมติฐานการศึกษา
4. ขอบเขตการศึกษา
5. หลักการ/แนวคิด/ทฤษฎี
6. วิธีดำเนินงาน
7. การวิเคราะห์ผลการศึกษา
8. เสนอแนวคิดการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบจากองค์ความรู้ที่ค้นพบ

ส่วนที่ 1

การเขียนที่มาและความสำคัญของปัญหา

เป็นการเกริ่นนำหรืออารัมภบทแสดงให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องทำศึกษา หรือ เหตุผลที่สมควรต้องมีการ ศึกษาปัญหาพิเศษเรื่องนี้ โดยพยายามกำหนดปัญหาให้ชัดเจนทั้งในด้านการเกิดความรุนแรง การกระจายตัวของปัญหา หรือด้านอื่น ๆ ให้เข้าถึงข้อเท็จจริงของปัญหาอย่างแท้จริง ด้วยการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบสถิติ สอบถามความเห็นจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง และแสวงหาเหตุผลที่น่าเป็นไปได้ จากทฤษฎีและสาขาที่เกี่ยวข้อง โดยเขียนโน้มน้าว จูงใจให้ผู้อ่านคล้อยตามเห็นด้วยว่าทำไมต้องทำศึกษาเรื่องนี้ เช่นยังประสบปัญหาอยู่แก้ไขไม่ได้ โดยใช้ความคิดตัวเองให้มากที่สุด

- **ย่อหน้าแรก** จะต้องอธิบายถึงความเป็นมา ปัญหา ข้อดี ข้อเสีย หรือข้อโต้แย้งของการทดลองที่ได้ทำการก่อนหน้า
- **ย่อหน้าที่สอง** จะต้องอธิบายถึงความสำคัญ ข้อดีของปัญหา รวมถึงแนวทางแก้ไขปัญหาในเรื่องที่เราสนใจจะดำเนินการทำ ควรมีเอกสารหรือที่มาของปัญหาที่อ้างอิงเพื่อสนับสนุนหรือโต้แย้งสิ่งที่ เราจะทำการทดลองนั้น
- **ย่อหน้าสุดท้าย** ต้องอธิบายสรุปเป้าหมายหรือเหตุผลที่จะทำ เพื่อแก้ปัญหาที่งานที่เราจะทำ และต้องทิ้งท้ายด้วยรูปแบบดังนี้ คือ

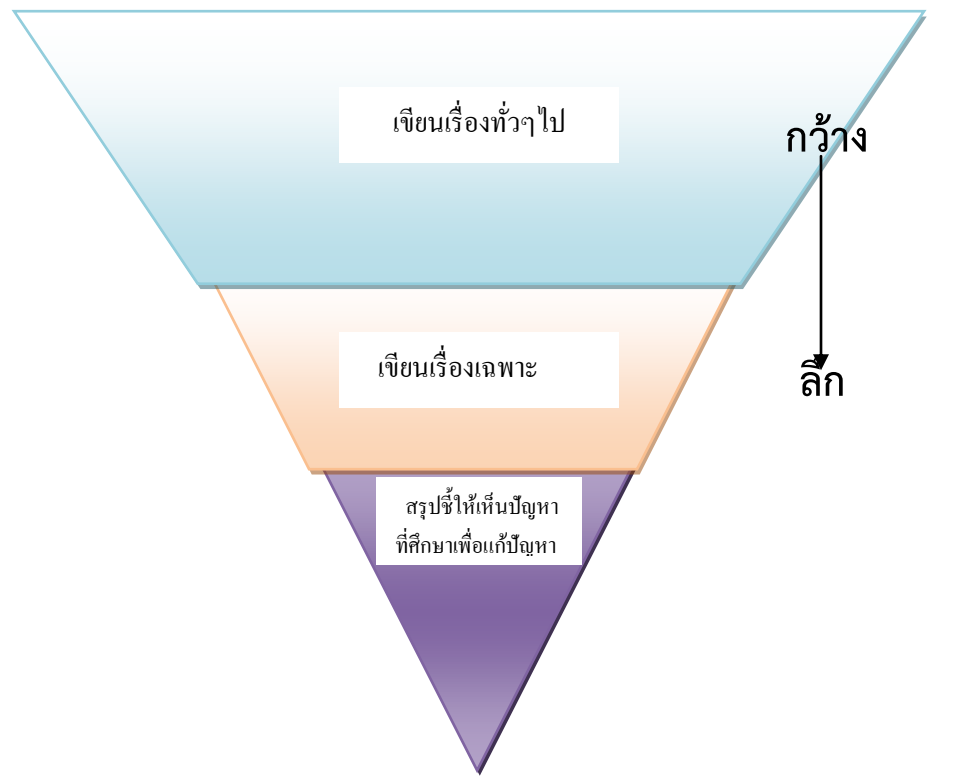
ดังนั้นปัญหา.....ที่เกิดขึ้น คณะผู้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้มุ่งศึกษา เรื่อง

.....เพื่อ.....ต่อไป

.....

รูปแบบการเขียน

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา
ปัญหาศึกษาเขียนจากกว้างไปแคบ(ลึก)

ตัวอย่าง การเขียนความสำคัญและความเป็นมาของปัญหาศึกษา

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา โรคเบาหวาน

โรคเบาหวานเป็นหนึ่งในโรคไม่ติดต่อที่เกิดขึ้นทั่วโลก สมาพันธ์เบาหวานนานาชาติประมาณการณ่ว่าปี พ.ศ. 2546 มีประชากรป่วยเป็นเบาหวาน 194 ล้านคน และในปี พ.ศ.2568 (อีก 22 ปี ข้างหน้า) จะมีผู้ป่วยเบาหวานเพิ่มขึ้นเป็น 333 ล้านคนทั่วโลก และเป็นการเพิ่มในคนเอเชียถึงร้อยละ 75.4 ซึ่งจำนวนผู้ป่วยโรคเบาหวานในประเทศอินเดีย อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น และปากีสถาน มีมากที่สุดในโลก สำหรับในประเทศไทย โรคเบาหวานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 33.3 ต่อประชากร 100,000 คน ใน พ.ศ.2538 เพิ่มขึ้นเป็น 91.0 ใน พ.ศ. 2537 และเป็น 586.8 ต่อประชากร 100,000 คน ใน พ.ศ.2549

ในกลุ่มประชากรที่ระดับเศรษฐกิจสังคมยากจนที่สุด พบว่า อัตราส่วนการตายมาตรฐานของโรคเรื้อรัง 3 โรค ได้แก่ เบาหวาน หัวใจขาดเลือด หลอดเลือดสมอง โรคเบาหวานมีอัตราส่วนการตายมากที่สุด คิดเป็น 84.36 รองลงมา ได้แก่ หัวใจขาดเลือด คิดเป็น 51.08 และหลอดเลือดสมอง คิดเป็น 46.30 (พินิจ ฟ้าอำนวยผล และ ปัทมา ว่าพัฒน์วงศ์, 2548 ใน สุวิทย์ วิบุลผลประเสริฐ , 2551)

อาจกล่าวได้ว่า ปัญหาโรคเบาหวานเป็นปัญหาทางด้านสาธารณสุขที่สำคัญของประเทศไทย ซึ่งการเจ็บป่วยด้วยโรคเบาหวานจะก่อให้เกิดปัญหาทางด้านครอบครัว สังคม เศรษฐกิจ เพราะโรคเบาหวานเป็นโรคที่ถ่ายทอดทางพันธุกรรม และเกิดภาวะแทรกซ้อนที่ส่งผลให้เกิดความพิการทางด้านร่างกายและส่งผลกระทบ ต่อการประกอบอาชีพ รายได้ของผู้ป่วยและครอบครัว ซึ่งประชากรไทยทุกๆ 100 คนจะมีผู้เป็นเบาหวานถึง 6 คน และประมาณว่าร้อยละ 9.6 ของประชากรที่มีอายุ 35 ปีขึ้นไปในประเทศไทยเป็นเบาหวานชนิดที่ 2 ร้อยละ 95 จากรายงานของสำนักงานนโยบายและแผนสาธารณสุขในปี 2542-2546 พบสาเหตุการตายด้วยโรคเบาหวานมีอัตราร้อยละ 11.4 ,12.2,13.2,11.8 และ 10.4 ตามลำดับ

โรคแทรกซ้อนของเบาหวานมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาของการเป็นโรคเบาหวาน กล่าวคือ ยิ่งเป็นเบาหวานนานเท่าใดโอกาสเกิดโรคแทรกซ้อนก็จะมากขึ้นเท่านั้น ผู้ที่เป็นเบาหวานนาน 12 ปี และ 20 ปี มีโอกาสเกิดโรคสมองตีบมากกว่าคนปกติ 2 และ 2.2 เท่าตามลำดับ และจากการศึกษาภาวะแทรกซ้อนในผู้ป่วยเบาหวานของสมาคมโรคเบาหวานในประเทศไทย ออสเตรเลีย เมื่อปี 1999 พบว่า โรคเบาหวานเป็นสาเหตุการตายมากถึงร้อยละ 2.3 และเป็นโรคที่ทำให้เกิดภาวะแทรกซ้อนต่างๆได้ เช่นร้อยละ 19 การเกิดภาวะแทรกซ้อนทางตา ร้อยละ 48 เส้นประสาทส่วนปลายเสื่อม ร้อยละ 34 เกิดโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดและร้อยละ 32 เกิดโรคหลอดเลือดส่วนปลาย และพบว่า โรคเบาหวานทำให้สิ้นเปลืองทางเศรษฐกิจ และเสียค่าใช้จ่ายในการรักษามากกว่าคนปกติถึง 3 เท่าจังหวัดกาฬสินธุ์ มีรายงานพบผู้ป่วยเบาหวานที่ได้รับการตรวจและวินิจฉัยโรคในกลุ่มประชากรอายุ ตั้งแต่ 35 ปี ขึ้นไปในปี 2551 พบว่ามีผู้ป่วยเบาหวานเข้ามารับการรักษาในสถานบริการกระทรวงสาธารณสุขในพื้นที่ คิดเป็นอัตราป่วย 446.25 ต่อแสนประชากรและในพื้นที่อำเภอยางตลาด มีผู้ป่วยเบาหวานที่ขึ้นทะเบียนและรับการรักษาในคลินิกเบาหวานในปี พ.ศ. 2551 จำนวน 2,900 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 2,416 ต่อแสนประชากร สำหรับศูนย์แพทย์ชุมชนโคกศรี ตำบลอุ่มเม่า อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ มีผู้ป่วยเบาหวานที่ขึ้นทะเบียนและรับการรักษาในคลินิกเบาหวานในปี พ.ศ. 2551 จำนวน 219 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 2,766.89 ต่อแสนประชากร ผู้ป่วยเบาหวานที่ควบคุมน้ำตาลในเลือดได้ดีจำนวน 151 ราย คิดเป็น 68.95 % ผู้ป่วยที่ควบคุมน้ำตาลในเลือดได้ไม่ดีจำนวน 68 รายคิดเป็น 31.05 % มีภาวะแทรกซ้อนทางไตจำนวน 16 ราย คิดเป็น 7.31 % มีภาวะแทรกซ้อนความดันโลหิตสูงจำนวน 109 ราย คิดเป็น 49.77 % มีภาวะแทรกซ้อนทางตาจำนวน 5 ราย คิดเป็น 2.28 % มีภาวะแทรกซ้อนเป็นแผลเรื้อรังจำนวน 2 ราย คิดเป็น 0.91%

อักษรสีน้ำเงิน เป็นสภาพที่เป็นปัญหาที่
นักเรียนจะต้องเขียนบรรยายปัญหา
ในโรงเรียนที่ร.เลือกศึกษาอย่างละเอียด

จากการศึกษาในทางระบาดวิทยาพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และเป็นสาเหตุของการเกิดโรคเบาหวาน ซึ่งทำให้สามารถวางแผนป้องกันการเกิดโรคเบาหวานได้ล่วงหน้า (วิทยา ศรีตมา,2545) ปัจจัยคือ ปัจจัยทางพันธุกรรม และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม โดยปัจจัยด้านพันธุกรรมพบว่าโรคเบาหวานสามารถถ่ายทอดทางพันธุกรรมได้ และในส่วนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม พบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ที่ส่งผลปัจจัยเสี่ยงในการเกิดโรคเบาหวาน จากสภาวะทางสังคม เศรษฐกิจ ในปัจจุบันทำให้การดำเนินชีวิตของบุคคลต้องปรับเปลี่ยนเพื่อให้สามารถดำเนิน ชีวิตในสังคมปัจจุบันได้ พฤติกรรมต่างๆของบุคคลที่มีการเปลี่ยนแปลงรวมทั้งพฤติกรรมสุขภาพ เช่น พฤติกรรมการบริโภคอาหารที่เปลี่ยนที่เปลี่ยนเป็นนิยมบริโภคอาหาร ไขมันสูง โปรตีนสูง กากใยต่ำ ประกอบกับขาดการออกกำลังกาย หรือแม้กระทั่งภาวะเครียดที่สะสม ได้ส่งผลต่อภาวะสุขภาพของบุคคล เป็นปัจจัยเสี่ยงที่ก่อให้เกิดโรคต่างๆเกิดจากพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่เหมาะสม ของบุคคล เช่น ภาวะความอ้วนโดยเฉพาะผู้ที่มีค่าดัชนีมวลกาย (BMI) มากกว่าหรือเท่ากับ 25 กก./ม² (อภิชาติ วิษณุรัตน์,2546) เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อโรคเบาหวาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลนั้นขาดการออกกำลังกาย มีภาวะเครียด (รัชตะ รัชตะเวทิน และ ธิดา นิงสานนท์, 2544) ซึ่งปัจจัยเสี่ยงทั้งหมดเป็นผลจากพฤติกรรม ดังนั้นการที่จะพยายามหาทางป้องกันการเกิดโรคเบาหวาน สิ่งที่สำคัญที่จะต้องคำนึงถึง คือ การได้ผลที่คุ้มค่า ตรงกับความต้องการ และตรงกลุ่มเป้าหมาย (พงศอมร บุญนาค,2542) ซึ่งสามารถทำได้โดยการปรับเปลี่ยนจากพฤติกรรมเสี่ยงเป็นพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม

นอกจากนี้ ปัญหาการดูแลรักษาผู้ป่วยเบาหวาน พบว่า ผู้ป่วยเบาหวานยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องโรคเบาหวาน วิธีการควบคุมรักษาและการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับโรค (วัลลา ตันตโยทัย,2525) ผู้ป่วยเบาหวานยังต้องมีการเรียนรู้และปรับแบบแผนการดูแลตนเองให้สอดคล้อง กับการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน โดยเฉพาะในเรื่องการควบคุมอาหาร การออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ การใช้อย่างถูกต้อง การควบคุมน้ำหนัก การดูแลรักษาเท้าและการดูแลสุขภาพอนามัยทั่วไป ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถ้าผู้ป่วยเบาหวานมีการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องดังกล่าว จะทำให้การควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดผู้ป่วยเบาหวานให้กลับสู่สภาวะปกติหรือ ใกล้เคียงภาวะปกติและไม่เกิดภาวะแทรกซ้อนต่างๆ (วรรณ นิธิยานันท์ ,2533)

จากข้อมูลดังกล่าวทั้งหมดทำให้ผู้ศึกษาทราบถึงปัญหาของผู้ป่วยเบาหวานว่าผู้ป่วยเบาหวานมีปัญหาในเรื่องการขาดความรู้,ขาดการดูแลตนเองอย่างเพียงพอและต่อเนื่องและมีพฤติกรรมปฏิบัติตัวที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งจากการสอบถามและการสังเกตผลการรักษาผู้ป่วยมารับบริการที่ศูนย์แพทย์ ชุมชนโคกศรี พบว่าสาเหตุที่ทำให้ผู้ป่วยควบคุมน้ำตาลในเลือดได้ไม่ดี เกิดจาก การที่ผู้ป่วยลืมรับประทานยา การปรับยาตนเอง การไม่มารับยาตามนัด การปฏิบัติตัวไม่ถูกต้องในเรื่องการควบคุมอาหาร การขาดการออกกำลังกาย มีภาวะเครียด รวมทั้งการขาดคนดูแลใกล้ชิด โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุ เป็นต้น ดังนั้นผู้ศึกษาจึงได้ศึกษาย้อนหลังเชิงพรรณนาเกี่ยวกับความรู้,แบบแผนการ ดูแลตนเอง,การปฏิบัติตัวต่อระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ป่วยเบาหวาน ที่ขึ้นทะเบียนและรับการรักษาในคลินิกเบาหวานของศูนย์แพทย์ชุมชนโคกศรี เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการ การให้บริการ ควบคุม ดูแลรักษาโรคเบาหวาน โดยมีมุ่งหมายให้การดูแลรักษาเบาหวานมีคุณภาพและประสิทธิผลที่ดี สามารถลดปัญหาต่างๆ ที่เกิดต่อไป

ส่วนที่ 2

การเขียนวัตถุประสงค์

หมายถึง แนวทางหรือทิศทางในการค้นหาคำตอบ เป็นเรื่องที่ต้องการทำ

- เป็นการกำหนดว่าต้องการศึกษาในประเด็นใดบ้างในเรื่องที่จะทำการศึกษา โดยบ่งบอกสิ่งที่จะทำ ทั้งขอบเขต และคำตอบที่คาดว่าจะได้รับ

- เป็นการนำเอาความคิดของประเด็นปัญหามาขยาย รายละเอียด โดยใช้ภาษาที่ชัดเจน เข้าใจง่าย เขียนเป็นข้อหรือเขียนรวมเป็นข้อเดียวกัน

- อย่านำประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับมาเขียนเพราะประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับเป็นผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นหลังจาก สิ้นสุด การศึกษา

แนวการเขียนวัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. วัตถุประสงค์เขียนในรูปเป้าหมายการศึกษาไม่ใช่วิธีการ
2. วัตถุประสงค์สอดคล้องกับชื่อเรื่อง
3. วัตถุประสงค์ชัดเจน ไม่กำกวม
4. ให้ใช้คำว่า “เพื่อ”

คำที่ใช้สำหรับการเขียนวัตถุประสงค์

เช่น เพื่อศึกษา เพื่อสำรวจ เพื่อค้นหา เพื่อบรรยาย เพื่ออธิบาย เพื่อพัฒนา เพื่อเปรียบเทียบ...กับ... เพื่อ พิสูจน์ เพื่อแสดงให้เห็น เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ เพื่อประเมิน เพื่อสังเคราะห์ เพื่อเปรียบเทียบ....กับ .....เพื่อศึกษาอิทธิพลของ.....ที่มีต่อ.. เพื่อศึกษาอิทธิพลของ...ที่มีต่อ... ทดลอง เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มี / ส่งผล/อิทธิพล/ผลกระทบ...

ตัวอย่าง

เช่น

1. เพื่อศึกษาสภาพสังคมของผู้ติดเชื้อเอดส์ที่มีอายุระหว่าง 18 -24 ปี
2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและความต้องการของผู้ติดเชื้อเอดส์ ครอบครัวและชุมชน
3. เพื่อศึกษาคุณภาพของแบบทดสอบที่ใช้ในการคัดเลือกโดยพิจารณาความเที่ยงและความตรงของแบบสอบ

ส่วนที่ 3

การเขียนสมมติฐาน

สมมติฐานการศึกษา (hypothesis) คือข้อความที่ระบุความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร หรือแนวคิด (concept) ซึ่งผู้ศึกษาต้องการจะทดสอบว่าเป็นความจริงหรือไม่ โดยเป็นข้อความที่คาดคะเนคำตอบหรือทำนายไว้ล่วงหน้าอย่าง สมเหตุสมผลต่อปัญหาการศึกษาที่ต้องการศึกษาคำตอบ และเป็นข้อความที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป ข้อความนี้อาจถูกต้องหรือไม่ถูกต้องก็ได้ จึงต้องมีการทดสอบหรือพิสูจน์โดยอาศัยการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

มีลักษณะที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. เป็นข้อความที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป
2. สามารถทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรเหล่านี้ได้ โดยการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งอาจต้องใช้วิธีการทางสถิติประกอบด้วย

สมมติฐานการศึกษามีที่ประเภท

สมมติฐานแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. สมมติฐานทางการศึกษา (research hypothesis) เป็นสมมติฐานที่เป็นข้อความที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งแบ่งได้ 2 แบบ คือ

1.1 สมมติฐานแบบมีทิศทาง (directional hypothesis)

เป็นสมมติฐานที่สามารถระบุได้แน่นอนถึงทิศทางของความสัมพันธ์ของตัวแปรว่าสัมพันธ์ในทางใด (บวกหรือลบ) หรือสามารถระบุได้ถึงทิศทางของความแตกต่าง เช่น มากกว่า-น้อยกว่า ดีกว่า-เลวกว่า สูงกว่า-ต่ำกว่า เป็นต้น

ตัวอย่าง

- มีความสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างเมล็ดพันธุ์กับผลผลิต
- ผู้ที่สูงบุหรืมีโอกาสเป็นมะเร็งมากกว่า ผู้ที่มีได้สูบบุหรื

1.2 สมมติฐานแบบไม่มีทิศทาง (nondirectional hypothesis)

เป็นสมมติฐานที่ไม่ระบุทิศทางในความสัมพันธ์ของตัวแปรหรือทิศทางของการเปรียบเทียบ เพียงแต่ระบุว่ามีความสัมพันธ์หรือมีความแตกต่างระหว่างตัวแปร

ตัวอย่าง

- การใช้ไอศหัทศนูปรกรณ์ประกอบการสอนมีความสัมพันธ์กับการเรียนของนิสิต
- การปฏิบัติงานของเกษตรกรตำบลในจังหวัดทางภาคเหนือและทางภาคใต้จะแตกต่างกัน
- จะมีความแตกต่างของน้ำหนักโดยเฉลี่ยของหินอ่อนที่ผลิตโดยโรงงานที่ 1 และโรงงานที่ 2

2. สมมติฐานทางสถิติ (statistical hypothesis)

เป็นสมมติฐานที่เปลี่ยนรูปมาจากสมมติฐานทางการศึกษาให้อยู่ในรูปของสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์หรือสถิติที่แทนคุณลักษณะของประชากรที่เรียกค่าพารามิเตอร์ (parameter) มาเขียนอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรหรืออธิบายความแตกต่างระหว่างตัวแปร ซึ่งแบ่งออกได้ 2 แบบ ดังนี้

- 2.1 สมมติฐานเป็นกลาง หรือว่าง หรือศูนย์ (null hypothesis)
- 2.2 สมมติฐานทางเลือกหรือไม่เป็นกลาง หรือสำรอง (alternative hypothesis)

จะตั้งสมมติฐานการศึกษาได้อย่างไร

1. พิจารณาจุดมุ่งหมายของการศึกษาก่อนว่า มีจุดมุ่งหมายอย่างไร แล้วจึงตั้งสมมติฐานทางการศึกษา ซึ่งจะตั้งแบบมีทิศทางหรือไม่มีทิศทางก็ได้

2. ถ้ามีข้อมูลมากพอที่จะใช้ยืนยัน ก็ตั้งแบบมีทิศทาง

3. ถ้ามีข้อมูลไม่พอหรือไม่แน่ใจก็ตั้งแบบไม่มีทิศทาง

4. เมื่อตั้งสมมติฐานทางการศึกษาได้แล้ว จึงตั้งสมมติฐานทางสถิติ และการตั้งสมมติฐานทางสถิติ จะต้อง

ตั้งสมมติฐานเป็นกลางและสมมติฐานทางเลือกหรือไม่เป็นกลางควบคู่กันไป

(ข้อสังเกตที่เกี่ยวกับการตั้งสมมติฐาน คือสมมติฐานทางสถิติแบบทางเลือกจะมีลักษณะสอดคล้องกับสมมติฐานทางการศึกษาที่ตั้งไว้ นั่นคือ ถ้าตั้งสมมติฐานทางการศึกษาแบบมีทิศทางสมมติฐานทางสถิติแบบทางเลือกก็ต้องตั้งแบบมีทิศทางด้วย และถ้าสมมติฐานทางการศึกษาเป็นแบบไม่มีทิศทาง สมมติฐานทางสถิติแบบทางเลือกก็ต้องตั้งแบบไม่มีทิศทางด้วย)

สมมติฐานการศึกษามาจากไหน

1. จากทฤษฎีและแนวคิดที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในศาสตร์แต่ละสาขาวิชา

2. จากผลงานศึกษาที่เคยมีผู้ทำการศึกษาแล้ว ยังคงเป็นจริงอยู่หรือไม่ ในสถานการณ์ใหม่ ในคนกลุ่มใหม่ ระยะเวลาใหม่ หรือในต่างท้องที่กัน ซึ่งเป็นการศึกษาเพื่อศึกษาหรือพิสูจน์ซ้ำ

3. จากการเปรียบเทียบ (analogy) กับศาสตร์ในสาขาอื่นๆ

4. จากวัฒนธรรม ขนบประเพณี วิถีปฏิบัติ และสภาวะทางสังคม สิ่งต่างๆที่เป็นพื้นฐานทางความเชื่อและทางทฤษฎีในแต่ละสังคม

5. ข้อสงสัยต่างๆของผู้ศึกษา

แหล่งที่จะช่วยทำให้ผู้ศึกษาสามารถตั้งสมมติฐานการศึกษาได้ดี

1. จากการศึกษาเอกสารและงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง

2. จากการสนทนากับผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ

3. จากความรู้ของผู้ศึกษาเองที่ได้ทำงานคลุกคลีกับเรื่องนั้นมาก่อน

4. จากการได้ร่วมอภิปรายเกี่ยวกับปัญหาที่จะศึกษากับบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องๆกับเรื่องนั้นๆ

5. จากการสังเกตพฤติกรรม สังเกตความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆของพฤติกรรมนั้นๆ

6. จากความเชื่อขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม

สมมติฐานการศึกษาที่ดีมีลักษณะอย่างไร

1. สอดคล้องกับปัญหาหรือจุดมุ่งหมายของการศึกษา

2. อธิบายหรือตอบคำถามได้หมด ครอบคลุมปัญหาทุกด้าน และอยู่ในรูปแบบที่สามารถสรุปได้ว่าจะสนับสนุนหรือคัดค้าน

3. แต่ละข้อควรใช้ตอบคำถามเพียงข้อเดียวหรือประเด็นเดียวนั้นคือ ถ้ามีหลายตัวแปรหรือหลายประเด็นควรแยกเป็นสมมติฐานการศึกษาย่อยๆ เพราะจะทำให้สามารถลงสรุปว่า ยอมรับหรือปฏิเสธสมมติฐานการศึกษาได้ชัดเจน

4. สอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงที่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในปัจจุบัน
5. สมเหตุสมผลตามทฤษฎีและความรู้พื้นฐาน
6. เขียนแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยถ้อยคำที่อ่านเข้าใจง่าย ความชัดเจนสำหรับคนทั่วไป
7. สามารถทดสอบได้ มีข้อมูลหรือหลักฐานที่จะนำมาสนับสนุนหรือค้นคว้าได้สมมติฐานการศึกษาที่ดีไม่จำเป็นต้องถูกต้องเสมอไป
8. มีขอบเขตพอเหมาะไม่แคบหรือกว้างไป ถ้าแคบเกินไปจะทำให้อธิบายตัวแปรที่เกี่ยวข้องได้ไม่หมด ถ้ากว้างเกินไปก็จะทำให้เลือนรางได้ และไม่สามารถหาข้อมูลทดสอบได้เพียงพอ
9. มีอำนาจในการพยากรณ์สูงและนำไปใช้อ้างอิงถึงกลุ่มประชากรได้

การตั้งสมมติฐานการศึกษาควรปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. การตั้งสมมติฐานการศึกษา ควรกระทำหลังจากที่ได้ศึกษาเอกสาร และงานศึกษาที่เกี่ยวข้องเรียบร้อยแล้ว
2. การตั้งสมมติฐานการศึกษา ควรเขียนในรูปของประโยคบอกเล่ามากกว่าประโยคคำถาม
3. การตั้งสมมติฐานการศึกษา ควรแยกตั้งตามประเด็นย่อยๆ ให้มากพอกับปัญหา เพื่อตอบปัญหาได้ทุกข้อ
4. ข้อความในประโยคสมมติฐานการศึกษา จะต้องมีความชัดเจนไม่กำกวม ถ้าเป็นศัพท์เฉพาะหรือคำที่มีความหมายได้หลายอย่าง ผู้ศึกษาต้องนิยามให้ชัดเจน
5. ควรเขียนสมมติฐานการศึกษาในลักษณะที่จะเป็นแนวทางในการสรุปว่ายอมรับหรือปฏิเสธสมมติฐานการศึกษา
6. ควรเขียนสมมติฐานการศึกษาไว้ในบทแรกของงานศึกษา
7. ควรเขียนในรูปของความแตกต่าง เพื่อจะได้ทดสอบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่

สมมติฐานการศึกษามีประโยชน์อย่างไร

1. ช่วยจำกัดขอบเขตของปัญหา
2. ช่วยชี้แนวทางในการออกแบบการศึกษา

ส่วนที่ 4

การเขียนขอบเขตการศึกษา

เนื่องจากการทำศึกษาในแต่ละเรื่องเราไม่สามารถที่จะศึกษาได้ครอบคลุมในทุกประเด็น การกำหนดขอบเขตของการศึกษา จะทำให้งานศึกษามีความชัดเจน และเป็นไปตามวัตถุประสงค์การศึกษาที่ได้กำหนดเอาไว้ ซึ่งในส่วนของขอบเขตการศึกษานั้น จะประกอบด้วย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้ศึกษาต้องระบุว่าประชากรเป็นใคร ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนเท่าไร และกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีใด

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ผู้ศึกษาต้องระบุตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมด

ในงานศึกษาบางเรื่องอาจจะระบุขอบเขตด้านเนื้อหาเข้าไปด้วย เพื่อให้มองเห็นขอบเขตในการศึกษาได้มากขึ้น การเขียนขอบเขตการศึกษานี้ผู้ศึกษาจะต้องครอบคลุมว่าจะศึกษาตัวแปรอะไรบ้าง ซึ่งควรสอดคล้องกับกรอบความคิดของการศึกษา (Research framework) ควรมีการระบุเหตุผลที่เรานำเอาตัวแปรเหล่านั้นเข้ามาศึกษา ในกรอบความคิด ไม่ควรระบุแต่ชื่อตัวแปรที่ศึกษาว่าคืออะไรเท่านั้น แต่ต้องขยายความให้เห็นแนวคิดเบื้องหลัง เพื่อให้ผู้อ่านรายงานการศึกษาเข้าใจวิธีคิดหรือทฤษฎีที่ผู้ศึกษาใช้เป็นฐานในการกำหนดกรอบแนวคิด

ส่วนขอบเขตประชากรนั้น ผู้ศึกษาต้องอธิบายว่ากลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องจริง แล้วครอบคลุมคนกลุ่มใดทำไมเราจึงสนใจที่จะศึกษาเฉพาะกลุ่มเท่านั้น

ส่วนที่ 5

การเขียนหลักการ/แนวคิด/ทฤษฎี

อาจเรียกว่า การทบทวนวรรณกรรม ส่วนนี้เป็นการเขียนถึงสิ่งที่ผู้ศึกษาได้มาจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารต่างๆ ทั้งทฤษฎี และงานศึกษาที่เกี่ยวข้องได้แก่ ทฤษฎี หลักการ ข้อเท็จจริงต่างๆ แนวความคิดของผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจนผลงานศึกษาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของผู้ศึกษา รวมทั้งมองเห็นแนวทางในการดำเนินการศึกษาร่วมไปกับผู้ศึกษาด้วย โดยจัดลำดับหัวข้อหรือเนื้อเรื่องที่เขียนตามตัวแปรที่ศึกษา และในแต่ละหัวข้อเนื้อเรื่องก็จัดเรียงตามลำดับเวลาด้วย เพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นพัฒนาการต่างๆ ที่เกี่ยวกับปัญหา นอกจากนี้ผู้ศึกษาควรจะต้องมีการสรุปไว้ด้วย เพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นความสัมพันธ์ทั้งส่วนที่สอดคล้องกัน ขัดแย้งกัน และส่วนที่ยังไม่ได้ศึกษาทั้งในแง่ประเด็น เวลา สถานที่ วิธีการศึกษา ฯลฯ การเขียนส่วนนี้ทำให้เกิดประโยชน์ต่อการตั้งสมมติฐานด้วย

หลังจากที่ผู้ศึกษาได้เขียนเรียบเรียงการทบทวนวรรณกรรมแล้ว ควรจะมีการประเมินงานเขียนเรียบเรียงนั้นอีกครั้ง หนึ่ง ว่ามีความสมบูรณ์ทั้งเนื้อหา ภาษา และความต่อเนื่องมากน้อยแค่ไหน สำหรับการประเมินการเขียนเรียบเรียงการทบทวนวรรณกรรม ได้ให้ข้อเสนอแนะที่สำคัญไว้ โดยการให้ตอบคำถามต่อไปนี้

5.1 รายงานนั้นได้มีการเชื่อมโยงปัญหาที่ศึกษากับปัญหาศึกษาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งศึกษามาก่อนแล้วหรือไม่

5.1.1 รายงานนั้นได้เรียบเรียงจากแหล่งเอกสารทุติยภูมิมากเกินไปหรือไม่ ซึ่งตามความเป็นจริงแล้วควรใช้แหล่งเอกสารปฐมภูมิ (ต้นฉบับ) ให้มากที่สุด

5.1.2 รายงานได้ครอบคลุมเอกสาร ที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่ศึกษาครบหมดหรือไม่

5.1.3 รายงานได้ครอบคลุมเอกสารใหม่ๆหรือไม่

5.1.4 รายงานได้เน้นในเรื่องความคิดเห็น หรือการบันทึกเหตุการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมมากเกินไป และมีการเน้นผลการศึกษาด้านปฏิบัติจริงๆ น้อยไปหรือไม่

5.1.5 รายงานได้เรียบเรียงข้อความอย่างต่อเนื่องสมบูรณ์หรือไม่ หรือเป็นเพียงแต่ลอกข้อความจากเอกสารต้นฉบับมาเรียงต่อกันเท่านั้น

5.1.6 รายงานนั้นเป็นแต่เพียงสรุปผลการศึกษาที่ทำมาแล้วเท่านั้น หรือเป็นการเขียนในเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ และเปรียบเทียบกับผลงานเด่นๆ ที่ศึกษามาก่อนหรือไม่

5.1.7 รายงานได้เรียบเรียงในลักษณะที่เชื่อมโยง และชี้ให้เห็นถึงความก้าวหน้าในความคิดอย่างชัดเจนมากน้อยแค่ไหน

5.1.8 รายงานได้นำผลสรุปของงานศึกษาและข้อเสนอแนะของการนำผลการศึกษาไปใช้ทั้งหมด มาเชื่อมโยงกับปัญหาที่จะศึกษามากน้อยแค่ไหน

5.2 รายงานนั้นได้มีการเชื่อมโยงปัญหาที่ศึกษากับกรอบทฤษฎี หรือ กรอบแนวคิดหรือไม่

5.2.1 รายงานได้เชื่อมโยงกรอบทฤษฎีกับปัญหาที่ศึกษาอย่างเป็นธรรมชาติหรือไม่

5.2.2 รายงานได้เปิดช่องโหว่ให้เห็นถึงกรอบแนวคิดอื่นที่เหมาะสมกว่าหรือไม่

5.2.3 รายงานได้เชื่อมโยงอนุมานจากทฤษฎี หรือกรอบแนวคิดอย่างมีเหตุมีผลหรือไม่

ส่วนที่ 6

การเขียนวิธีการดำเนินงาน

วิธีดำเนินงานการศึกษาเป็นขั้นตอนที่สำคัญ และถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา ซึ่งผู้ศึกษาจะต้องรายงานเกี่ยวกับแผนการ และวิธีดำเนินงานเป็นลำดับ ก่อนลงมือปฏิบัติการ การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล เช่น นำไปสู่การสรุปผล และข้อเสนอแนะต่อไป

การเขียนวิธีการดำเนินงานศึกษา มีลีลาการเขียนหลายรูปแบบ การเขียนนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะของเนื้อเรื่อง และการออกแบบวิธีศึกษา ที่ต้องการให้ผู้อ่านหรือผู้สนใจ สนใจเป็นพิเศษ ซึ่งการเขียนขั้นตอนนี้ปรกติจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ

1. กระบวนการรวบรวมข้อมูล เป็นการอธิบายให้เห็นอย่างชัดเจน สมบูรณ์ และกะทัดรัด เกี่ยวกับวิธีการที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล มีการให้เหตุผลของการเลือกข้อมูลนั้น ๆ ซึ่งขั้นตอนโดยละเอียดเกี่ยวกับวิธีการรวบรวมข้อมูลนั้น นักศึกษาควรยึดหลัก 3 ประการด้วยกันด้วย

- 1) ข้อมูลที่รวบรวมจะต้องตอบปัญหาการศึกษา
- 2) รู้แหล่งที่มาของข้อมูลโดยละเอียด
- 3) เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของผู้ศึกษาในการนำข้อมูลไปใช้

2. กระบวนการปฏิบัติต่อข้อมูล เป็นกระบวนการที่นักศึกษาจะต้องอธิบายถึงแผนงาน และวิธีการในการปฏิบัติต่อข้อมูลที่รวบรวมมาได้ และกำหนดวิธีการจัดหมวดหมู่ของข้อมูลให้ชัดเจน มีการชี้แจงถึงขั้นตอน และกลวิธีในการวิเคราะห์การแปลความหมาย เช่น การตรวจสอบข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งอาจเป็นการสัมภาษณ์ การค้นคว้าจากเอกสาร รูปภาพ ตัวอย่างผลงานที่ได้ รวมทั้งค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ด้วยว่า มีวิธีการออกแบบอย่างไร เพื่อให้เหมาะสมกับข้อมูลที่นักศึกษารวบรวมมาได้ ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญที่แสดงความสามารถของนักศึกษาว่า ใช้วิธีการอย่างไรที่จะทำให้ได้ข้อมูลมา และสามารถนำมาใช้ยืนยันผลว่าเป็นสิ่งที่น่าเชื่อถือ ซึ่งมีวิธีการที่นักศึกษาควรพิจารณาอยู่ 3 ขั้นตอนคือ

- 1) ชนิดของข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์
- 2) กระบวนการที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ซึ่งอาจจะเป็นสถิติ การเปรียบเทียบข้อมูล การตรวจสอบความถูกต้อง การวิเคราะห์เนื้อหา หรือเหตุผลของการกระทำเช่นนั้น
- 3) การนำเสนอข้อมูล ซึ่งสิ่งที่ได้กล่าวมานี้ แล้วแต่ว่านักศึกษามีวิธีการดำเนินงาน ขึ้นอยู่กับการออกแบบงานศึกษานั้น ๆ แต่อย่างไรก็ตาม งานศึกษาสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

1. กล่าวถึงวัตถุประสงค์ คำจำกัดความ และอธิบายศัพท์เฉพาะ
2. กล่าวถึงประชากรที่นำมาใช้ในงานศึกษา
3. กล่าวถึงวิธีการดำเนินงานโดยละเอียด ตั้งแต่การรวบรวมข้อมูล กลุ่มประชากร เครื่องมือที่ใช้เกณฑ์ในการเลือกตัวแปรต่าง ๆ ของงานศึกษากระบวนการศึกษา การสร้างมาตรฐาน ฯลฯ
4. วิธีการวิเคราะห์ การเรียนรู้ วิธีการวิเคราะห์ และการตีความหมาย
5. กล่าวถึงข้อตกลง (หากยังมีได้กล่าวถึง) วิธีการดำเนินการศึกษานั้น จะต้องเขียนให้สั้นย่อ กะทัดรัด ชัดเจน เพราะจะทำให้ผู้อ่านมีความเข้าใจอย่างถูกต้อง ซึ่งสามารถแยกกล่าวได้เป็น 5 ขั้นตอนคือ

1. กล่าวนำเข้าสู่ถึงวัตถุประสงค์ และ หรือ สมมติฐานของการศึกษา
2. ระบุลำดับขั้นตอนในการรวบรวมข้อมูล
3. บรรยายลักษณะของประชากร กลุ่มเป้าหมาย ของงานศึกษาให้ชัดเจนโดยการอ้างอิง มีการกล่าวถึงเครื่องมือที่ใช้ และอธิบายเหตุผลสำคัญ

4. แสดงวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอ

5. สรุปวิธีการดำเนินการศึกษา กล่าวข้างถึงวัตถุประสงค์ และหรือสมมุติฐานของการศึกษา การเขียนให้สั้นและย่อ เพื่อย้ำให้ผู้อ่าน หรือผู้ทำศึกษาเห็นถึงส่วนสำคัญของการศึกษาอีกครั้งหนึ่ง ทำให้ผู้อ่านไม่ต้องเสียเวลาย้อนกลับไปดูในบทที่ 1 อีกครั้งหนึ่ง

ลำดับขั้นตอนในการรวบรวมข้อมูล

ในการวางแผนดำเนินการศึกษานั้น ผู้ศึกษาจะต้องกำหนดเรื่องราวที่ปฏิบัติตามลำดับก่อนหลังเป็นขั้น ๆ ไป เนื่องจากบางขั้นตอนจะต้องรอให้ขั้นตอนหนึ่งปฏิบัติให้เสร็จสิ้นเสียก่อน จึงสามารถดำเนินการต่อไปได้ ดังนั้นผู้ศึกษาจำเป็นต้องลำดับ และเขียนตามลำดับเป็นระบบ ซึ่งอาจเริ่มจากการกำหนดหัวเรื่อง ปัญหา และความมุ่งหมายของการศึกษา ผู้ศึกษาจะต้องอ่าน และค้นคว้าเรื่องที่เกี่ยวข้อง พยายามสืบค้นหาแหล่งข้อมูลที่น่ามาใช้ในการงานศึกษา และก่อนที่จะลงมือรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาอาจจะต้องขอความร่วมมือจากบุคลากร หรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่เป็นแหล่งข้อมูล มีการกำหนดระยะเวลาค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ซึ่งผู้ศึกษาจะต้องให้รายละเอียดของการศึกษาทั้งหมด

ในวิธีการรวบรวมข้อมูลของการศึกษานั้น จะใช้วิธีใดก็ขึ้นอยู่กับข้อกำหนดที่เป็นประเด็นหลักในการรวบรวมข้อมูล (สมมุติฐาน) ตามแบบแผนของการศึกษา เช่น การศึกษาจากเอกสาร การศึกษาภาคสนาม หรือการศึกษาทั้งหมด เพราะการศึกษาแต่ละประเภทมีวิธีการ และกรรมวิธีแตกต่างกัน บางแห่งอาจใช้ตัวอย่าง และสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่าง บางแห่งใช้แบบสอบถาม บ้างก็ใช้การสังเกต และวิเคราะห์ตัวอย่าง เพื่อให้ได้ข้อมูล และเนื้อหาตามสาระความเป็นจริง และเชื่อถือได้ รวมทั้งการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ที่รวบรวมมาได้ด้วย ซึ่งสิ่งที่กล่าวมานั้นผู้ศึกษาจะต้องอธิบายได้โดยละเอียด และมีขั้นตอนอย่างเป็นระบบ

บรรยายลักษณะของประชากร

กลุ่มเป้าหมาย เครื่องมือ ตัวแปรของข้อมูลกับการศึกษานั้น ๆ ผู้ศึกษาจะต้องเขียนไว้ในรายงานศึกษา เช่น

- ตัวอย่างประชากร
- เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
- ลักษณะของตัวแปร

ตัวอย่างประชากรนั้น ผู้ศึกษาจะต้องอธิบายให้ชัดเจนว่าคือใคร มีหลักเกณฑ์อย่างไรในการเลือกกลุ่มประชากรนั้น ๆ มีประชากรเท่าไรในการศึกษาศึกษา แบ่งออกเป็นกลุ่มย่อย หรือไม่ และกระบวนการเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นอย่างใด ดังนั้น ถ้าไม่ต้องการจะเน้นเรื่องหนึ่งเรื่องใดโดยเฉพาะแล้ว ก็ควรจะกล่าวถึงกลุ่มประชากรเป็นอย่างแรก ผู้ศึกษาอาจแสดงข้อมูลที่เปรียบเทียบกันได้ของตัวอย่างประชากร เพื่อให้ผู้อ่านได้ใช้วิจารณ์ญาณตัดสินใจ ความเป็นตัวแทนที่เชื่อถือได้ของตัวอย่างที่เลือกมา ที่ไม่มีอคติ และไม่ยุติธรรม ในการศึกษาส่วนใหญ่ นั้น ประชากรจะต้องเป็นตัวแทน ของประชากรที่ต้องการศึกษา เพราะงานศึกษาส่วนใหญ่ไม่สามารถใช้กลุ่มประชากรทั้งหมดได้ ดังนั้น จึงใช้วิธีสุ่มตัวอย่าง เพื่อลดจำนวนประชากร ซึ่งการสุ่มนั้นมีหลายวิธี เช่น การสุ่มแบบง่าย การสุ่มแบบเป็นระบบ การสุ่มแบบแบ่งชั้น การสุ่มแบบหมู่พวก ซึ่งเราเรียกว่า Probability Sample, หรือการสุ่มโดยวิธี พิจารณาถึงความน่าจะเป็นไปได้ของตัวอย่าง อีกประเภทได้แก่ การสุ่มโดยพิจารณาถึงความน่าจะเป็นไปได้ของตัวอย่าง อีกประเภทได้แก่ การสุ่มโดยพิจารณาถึงความไม่น่าจะเป็นไปได้ของตัวอย่าง (Non Probability Sample) ซึ่งวิธีการนี้มักจะไม่ค่อยทราบรายละเอียดมากนัก และไม่แนะนำให้ใช้ เนื่องจากจะได้ประชากรเฉพาะ ที่ไม่สามารถเป็นตัวแทนของกลุ่มประชากรใหญ่ได้ ได้แก่ การเลือกประชากรแบบอุบัติเหตุ (Accidental Sample) เช่น การเลือก 10 คนแรกที่พบ แบบสัดส่วน Quoto Sample) เลือกโดยถือสัดส่วนขององค์ประกอบตามต้องการ เช่น เลือกตามสัดส่วนของเพศ อายุ การศึกษา หรือรายได้ แบบเจาะจง (Purposive Sample)

คือการเลือกตัวอย่างโดยมีเหตุผลเฉพาะ และเลือกแบบความสะดวก (Convenience Sample) โดยถือเอาความง่าย และสะดวกเป็นสำคัญ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ในการเขียนการดำเนินการศึกษานั้น เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษามีส่วนสำคัญมากในการเก็บข้อมูล ดังนั้น ผู้ศึกษาจะต้องอธิบายเครื่องมือในการเก็บ ข้อมูลโดยละเอียด และเครื่องมือเหล่านั้นควรเป็นเครื่องมือที่ได้ตรวจสอบแล้ว เช่น คำถามต่าง ๆ ของแบบสอบถาม คำถามของการสัมภาษณ์ คำถามในการวิเคราะห์ภาพ หรือเอกสาร ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะต้องได้รับการตรวจสอบว่า เป็นเครื่องมือที่ใช้เฉพาะการศึกษานั้น ๆ จริง ๆ และเหมาะสมกับการศึกษานั้น ๆ เนื่องจาก เครื่องมือจะเป็นตัวช่วยให้งานศึกษามีความแม่นยำ ดังนั้นควรมีการตรวจสอบโดยวิธีทางสถิติ หรือโดยกลุ่มผู้ชำนาญการ

ลักษณะของตัวแปร

การเขียนระบุตัวแปร และข้อมูลในวิธีการดำเนินการศึกษา เพื่อให้ผู้อ่านได้ทำความเข้าใจ และคุ้นเคยกับ คุณสมบัติ และลักษณะของการจัดรูปของข้อมูล เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ในลำดับต่อไป ดังนั้นในการบอกลักษณะสำคัญของตัวแปร จึงนับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการศึกษา ใช้เพื่อนำมาพิจารณาในการวิเคราะห์ เพื่อหาคำตอบตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

วิธีการวิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูล

เมื่อได้รับข้อมูล และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแล้ว ซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดในบทต่อไป ข้อมูลที่รับมานั้นจะมีจำนวนมาก และปะปนกันอยู่อย่างไม่มีระเบียบ ทำให้เข้าใจได้ยาก ดังนั้น ผู้ศึกษาจะต้องจัดลำดับข้อมูลใหม่ให้อยู่ในรูปแบบที่เข้าใจได้ง่ายตามความต้องการ ผู้ศึกษาจะต้องกล่าวถึงวิธีการนำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์อย่างละเอียด พร้อมทั้งให้เหตุผลการใช้ค่าทางสถิติ ต้องอธิบายอย่างละเอียดว่า ใช้สถิติอะไรด้วย มีการเปรียบเทียบอะไร อย่างไร มีการใช้ตาราง รูปภาพ ตัวอย่างอย่างไร เพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นจริง และคล้อยตามเหตุผลที่น่าเชื่อถือได้ ดังนั้นผู้ศึกษาจะต้องอ้างอิงแหล่งวิชาการ ที่เอื้ออำนวยให้นักวิชาการเหล่านั้นมาใช้ในการศึกษาด้วย

สรุปวิธีการดำเนินการศึกษาทั้งหมด

การเขียนสรุปวิธีการดำเนินงานนั้น ผู้ศึกษาจะต้องเขียนลำดับขั้นตอนก่อนหลังในส่วนที่เป็นหัวใจของการดำเนินการศึกษามีอะไรเป็นหลัก และกระทำอย่างไร ทั้งการรวบรวมข้อมูล การปฏิบัติต่อข้อมูลที่ได้มา พร้อมทั้งจะเขียนลงไว้ในบทสรุป เพื่อเป็นการประหยัดเวลาเป็นผู้อ่าน

ส่วนที่ 7

การวิเคราะห์ผลการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) มีเป้าหมายเพื่อสรุปปัญหาที่ศึกษาไว้แล้วเป็นการพิสูจน์ความแท้จริงของข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาใช้ และการตีความข้อมูล (Interpretation) นั่นคือกระบวนการศึกษา The research process เพื่อเรียนรู้อะไร เพื่ออธิบาย (Explanation) สิ่งที่ได้มาคืออะไร และขยายความตามเหตุผลว่าทำไมจึงเป็นอย่างนั้น เพื่อสรุปเป็นผลการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลนักศึกษาคงต้องตอบให้ได้คือข้อมูลเป็นแบบใด..? มี 2 อย่างคือ ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative data) และข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative data)

ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นข้อมูลเฉพาะที่เกี่ยวกับมนุษย์ที่ไม่สามารถอธิบายได้เฉพาะหน้าในขณะนั้น เช่น ความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ประเพณี วิธีการดำเนินชีวิต ลัทธิการปฏิบัติตนของกลุ่มคน มีความหมายแฝงอยู่ ต้องรู้จักจึงอธิบายความเร้นลับนี้ได้

ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นข้อมูลตรง นับเป็นจำนวนได้ เช่น จำนวนประชากรในหมู่บ้านนี้อายุของกลุ่มชน เป็นต้น การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ อาจเป็นข้อมูลเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางสังคมหรือปรากฏการณ์อื่น ๆ เป็นการมุ่งอธิบายถึงความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ (ตัวแปร) มีเงื่อนไขว่า...

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเริ่มทำไปพร้อม ๆ กับการเก็บข้อมูล
2. ต้องมีข้อมูลจากมุมมองของคนใน
3. ต้องอาศัยสมมุติฐานชั่วคราว
4. ผู้ศึกษาต้องเป็นผู้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง

เงื่อนไขแรก ต้องอย่าข้อมูลค้นหาประเด็นที่ทำการศึกษาเป็นการมาวิเคราะห์ ตีความและสรุปไว้ตรวจสอบแล้ว ตรวจสอบอีกจนได้ความแน่ชัดในข้อมูลที่ได้มา

เงื่อนไขที่สอง เป็นข้อมูลมุมคิดของคนใน (คิดอย่างคนในกลุ่มนั้นคิด) ข้อพึงระวัง การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพต้องไม่มีมุมมองจากคนนอก (อย่าใส่ความคิดให้คนใน)

เงื่อนไขที่สาม อย่าด่วนสรุปเพราะข้อมูลที่ได้ในเชิงคุณภาพแต่ละช่วงเวลามีเท่าเดินได้ จนแน่ใจแล้วบันทึกไว้เป็นข้อมูล

เงื่อนไขท้ายสุด ผู้รวบรวมข้อมูลหลักคือผู้ศึกษาเองนั้นละที่ต้องวิเคราะห์เองสรุปเอง เองเอง

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การตรวจสอบข้อมูล สำหรับการศึกษเชิงคุณภาพ ใช้การตรวจสอบแบบสามเส้า คือ
  - 1) ด้านข้อมูล เพื่อดูความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด
  - 2) ด้านผู้ศึกษา เพื่อดูความเป็นกลางไม่ลำเอียง ดูจากนักศึกษาอื่น ๆ ที่ทำร่วมกันตรวจสอบข้อมูล
  - 3) ด้านทฤษฎี เพื่อยืนยันว่าแนวคิดทฤษฎีใดถูกต้องบ้าง

ส่วนที่ 8

เสนอแนวความคิดการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบจากองค์ความรู้ที่ค้นพบ

การเขียนข้อเสนอแนะ มีความสำคัญไม่น้อยสำหรับการรายงานเชิงวิชาการ ดังนั้น ผู้เขียนจึงขอเสนอแนะแนวทางการเขียนรายงานเชิงวิชาการ ดังนี้

โดยทั่วไปการเขียนข้อเสนอแนะมุ่งเสนอใน 3 ประเด็นหลัก คือ

1. เกี่ยวกับผลการศึกษาที่นำไปใช้ เป็นการเขียนให้ผู้อ่านทราบว่า จากผลการศึกษาที่ได้ สามารถนำไปใช้ประโยชน์อะไรได้บ้าง โดยนิสิต นักศึกษาจะต้องเสนอแนะและให้ความละเอียดอย่างเพียงพอที่จะสามารถนำไปใช้ได้ทันที
2. เกี่ยวกับระเบียบวิธีศึกษา เป็นการเสนอแนะให้ผู้อ่านที่จะทำศึกษาในทำนองเดียวกันได้ทราบว่าควรทำอย่างไร ทำตามทีมนิสิต นักศึกษาทำหรือควรใช้วิธีการอื่น ใช้วิธีการใด ควรเสนอแนะไว้อย่างชัดเจน และต้องเสนอแนะว่า ที่นักเรียนทำนั้นมีปัญหาอะไร และแก้ไขอย่างไรจึงจะได้ผลดี ตัวอย่างเช่น นักเรียนเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่ามีปัญหาเรื่องเวลา จำนวนข้อสอบที่มีมากเกินไป นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย การเสนอแนะ ต้องเสนอแนะครั้งต่อไปควรระมัดระวังเรื่องเวลา จำนวนข้อสอบ
3. เกี่ยวกับการทำศึกษาครั้งต่อไป เป็นการเสนอแนะให้ผู้อ่านที่จะทำศึกษาครั้งต่อไปในลักษณะเดียวกันให้ทราบว่า ควรจะทำศึกษาในประเด็นปัญหาอะไรอะไรบ้าง ควรศึกษาตัวแปรอะไรอีกบ้าง รวมทั้งการเปลี่ยนระเบียบวิธีศึกษาหรือไม่ จึงจะทำให้ได้ผลการศึกษาหรือข้อสรุปที่สมบูรณ์

หลักการเขียนข้อเสนอแนะ ควรยึดหลักดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะนั้นจะต้องเป็นเนื้อหาสาระที่ได้จากผลการศึกษาเรื่องนั้น มิใช่จากความรู้สึกนึกคิดของตัวผู้ศึกษาเอง
2. ต้องเป็นเรื่องที่ใหม่ ไม่ใช่เรื่องที่รู้ ๆ กันอยู่แล้ว กรณีเป็นเรื่องเดิม ต้องยืนยันให้เห็นความสำคัญ
3. ข้อเสนอแนะที่เสนอแนะไปต้องสามารถปฏิบัติได้หรือทำได้จริง ภายในขอบเขตของการศึกษา ระยะเวลาในการทำ
4. ข้อเสนอแนะทุกข้อต้องมีรายละเอียด มากพอที่ผู้อ่านหรือผู้ที่จะทำการศึกษาในทำนองเดียวกันสามารถนำไปปฏิบัติได้ทันที

แนวการเขียนส่วนที่ 3 ส่วนประกอบตอนท้าย

1. บรรณานุกรม (Bibliography) หรือการอ้างอิง (References)

การเขียนบรรณานุกรมเป็นการรวบรวมรายการอ้างอิงท้ายเล่ม นักเรียนสามารถเลือกใช้คำว่า “บรรณานุกรม” หรือ “รายการอ้างอิง” อย่างไม่อย่างหนึ่ง เป็นการบันทึกที่มาของข้อความที่ยกมากล่าวอ้างคืออ้างอิง เพื่อให้ผู้อ่านทราบแหล่งที่มา และสามารถติดตามแหล่งวัสดุอ้างอิงที่สมบูรณ์ เป็นการให้เกียรติแก่เจ้าของผลงานที่นำมาอ้างอิง รวมทั้งเป็นจรรยาบรรณของนักศึกษาในการเรียบเรียงวิทยานิพนธ์

2. ภาคผนวก (Appendix)

คือส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาค้นคว้าแต่ไม่ใช่เนื้อหาของเรื่อง นำมาเพิ่มเติมไว้ตอนท้ายเพื่อช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจในรายละเอียดของข้อมูล เนื้อหากระบวนการของการดำเนินงานและผลของการศึกษา เช่น ภาพกิจกรรม ตารางที่แสดงรายละเอียดมากกว่าที่จะบรรจุในเนื้อเรื่อง ได้แก่ แบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

3. ประวัติย่อผู้ศึกษาค้นคว้า (Biography)

เป็นการเสนอประวัติโดยย่อของผู้ศึกษาค้นคว้าโดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับ ชื่อ นามสกุล พร้อมคำนำหน้า วัน เดือน ปี และสถานที่เกิด สถานที่อยู่ปัจจุบัน ประสบการณ์ที่ผู้ศึกษาได้รับในงานศึกษาเชิงปฏิบัติการหรืองานศึกษาเชิงคุณภาพ

ตัวอย่าง
การเขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

การบริหารจัดการทรัพยากรที่ดินตามโครงการ 1 ไร่ 1 แสน
กรณีศึกษา : เกษตรกรชุมชนวัดเกาะ ตำบลวังหว้า อำเภอศรีประจันต์
จังหวัดสุพรรณบุรี

คณะผู้จัดทำ

นาย/นาง/นางสาว.....เลขที่.....
นาย/นาง/นางสาว.....เลขที่.....
นาย/นาง/นางสาว.....เลขที่.....

รายงานเชิงวิชาการเล่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชาการสื่อสารและการนำเสนอ
(Communication and Presentation) I32202
ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557
โรงเรียนสงวนหญิง อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

การบริหารจัดการทรัพยากรที่ดินตามโครงการ 1 ไร่ 1 แสน
กรณีศึกษา : เกษตรกรชุมชนวัดเกาะ ตำบลวังหว้า อำเภอศรีประจันต์
จังหวัดสุพรรณบุรี

คณะผู้จัดทำ

นาย/นาง/นางสาว.....เลขที่.....

นาย/นาง/นางสาว.....เลขที่.....

นาย/นาง/นางสาว.....เลขที่.....

รายงานเชิงวิชาการเล่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชาการสื่อสารและการนำเสนอ

(Communication and Presentation) I32202

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

โรงเรียนสงวนหญิง อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง	การบริหารจัดการทรัพยากรที่ดินตามโครงการ 1 ไร่ 1 แสน กรณีศึกษา : เกษตรกรชุมชน วัดเกาะ ตำบลวังหว้า อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี
คณะผู้ศึกษา	นางสาวสมฤดี คำข้าว นางสาวสมคิด พวงมะลิ นางสาวสุวรรณมณี ศรีทอง
อาจารย์ที่ปรึกษา	คุณครูธเนศ บริสุทธิ์
ปีการศึกษา	2557

การศึกษากิจการบริหารจัดการทรัพยากรที่ดินตามโครงการ 1 ไร่ 1 แสน กรณีศึกษา เกษตรกรชุมชนวัดเกาะ ตำบลวังหว้า อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการทรัพยากรที่ดินตามโครงการ 1 ไร่ 1 แสน ของกลุ่มเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง และเพื่อเสนอแนะการพัฒนาหรือปรับปรุงการบริหารจัดการทรัพยากรที่ดินตามโครงการ 1 ไร่ 1 แสน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ 1 ไร่ 1 แสน จำนวน 5 คน โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์และการสนทนา

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการแล้วสามารถทำตามเป้าหมายของโครงการได้เป็นผลสำเร็จคือในแต่ละรายมีรายได้เฉลี่ยมากกว่า 1 แสนบาท / ไร่ / ปี ล้วนอาศัยประสบการณ์ ทางการเกษตรของตนเองนอกเหนือจากความรู้ที่ได้รับจากหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ยังพบว่าพื้นที่เข้าร่วมทำตามโครงการสามารถทำได้มากกว่า 1 ไร่ ส่วนในด้านรายได้ที่ต่างกันนั้นขึ้นอยู่กับระบบการบริหารจัดการที่ดินและศักยภาพในแต่ละราย

วิธีการดำเนินการ คือ ใช้แรงงานภายในครอบครัว วัสดุหรือวัตถุดิบที่ใช้ในโครงการนั้นเป็นของตนเอง มีการประยุกต์ประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้ทดแทนการซื้อจากภายนอก ระบบน้ำยังคงอาศัยชลประทาน ชุดสระ คู กักเก็บน้ำใช้เอง ผลิตสารป้องกันหรือเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตประเภทอินทรีย์จากวัตถุดิบที่มีอยู่ จัดการวัสดุหรือวัตถุดิบด้วยระบบจัดการสิ่งของเหลือใช้ 3 R คือ Reuse Reduce Recycle

หลักการในการทำโครงการ ก่อนลงมือทำต้องศึกษาเรียนรู้ วางแผนและคำนึงถึงปัจจัยทำการสำรวจปัจจัยต้นทุนเพื่อเตรียมความพร้อมในการทำเกษตรจะได้จัดสรรได้อย่างเป็นระบบด้วยพื้นที่มีจำกัดจำเป็นต้องคำนึงถึงพื้นที่ส่วนอื่นเพื่อให้เกิดความเหมาะสมและประโยชน์สูงสุด ปฏิบัติงานด้วยการทำเกษตรอินทรีย์แบบผสมผสาน ทั้งกิจกรรม ปศุสัตว์ ประมง ป่าไม้ สัตว์สวนการจัดการแบ่งพื้นที่ไม่ตายตัว ขึ้นอยู่กับลักษณะของพื้นที่และความสามารถในการดูแล สร้างรายได้จากหลายช่องทาง เน้นปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ที่เก็บผลผลิตสลับกันได้ทุกวัน พบว่าการบริหารจัดการที่ดินโดยรวมในพื้นที่ขนาด 1 แปลง นั้นแบ่งออกเป็น 4 ส่วนหลัก คือ 1.ถนน คันดิน แปลงผัก ขนาดกว้าง ปลูกพืชผล สมุนไพร ผักสวนครัวสามารถนำมาขาย เป็นอาหารสัตว์ แปรรูปเป็นสารอินทรีย์บำรุงหรือป้องกันศัตรูพืช 2.บ่อ คูน้ำ เลี้ยงปลา กุ้ง กบ 3.พื้นที่สำหรับปลูกข้าวหรือทำสวน ข้าวที่ปลูกพบว่าเป็นข้าวไรซ์เบอร์รี่หรือข้าวหอมนิลด้วยมีราคาสูง ไม่ค่อยมีแมลงศัตรูพืชรบกวน ส่วนสวนผลไม้พบว่านิยมปลูกมะม่วง กระท้อน มะพร้าว ไม้ผล/ไม้ยืนต้นประเภทที่มีความทนต่อโรคสูงและเก็บผลได้บ่อย 4.บ้าน โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ นิยมเลี้ยงสุกร ไก่ เป็ดไข่ โดยปล่อยเปิดลงไปหากินในแปลงนาช่วยกำจัดหอยเชอร์รี่ หนอน แมลงในนาข้าว นำผักตบชวาจากแหล่งน้ำในชุมชนมาเป็นอาหารสัตว์ มูลของเป็ด ไก่ นำมาเป็นอาหารปลาหรือเป็นปุ๋ยบำรุงดินและพืชผล มูลของสุกรนำมาทำก๊าซชีวภาพ

หลักคิดและหลักการปฏิบัติงานที่สำคัญ คือ คนต้องมีที่อยู่อาศัย มีสุขภาพที่ดี บริโภคอาหารที่มีคุณค่าปลอดภัย สารพิษ มีที่ดินทำกินที่มีแหล่งน้ำเพื่อปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ต้องมีความรู้ ชยัน มีวินัย อดทน รู้ถึงศักยภาพตน มุ่งพึ่งพาตนเอง

เป็นหลัก ใช้ที่ดินให้เกิดผลประโยชน์สูงสุด เน้นผลิตเพื่อบริโภคเองก่อน เหลือจึงขายสร้างรายได้ ควรมีการศึกษาเรียนรู้ ทดลอง ศึกษา พัฒนา ต่อยอดเสมอๆ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย โครงการนี้เกิดขึ้นภายใต้ความสำเร็จของ เงื่อนไขเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นการทำ เกษตรกรรมแบบยั่งยืน เกษตรกรส่วนใหญ่ผู้เข้าร่วมทำตามโครงการ ทำแล้วไม่ประสบผลสำเร็จหลายราย เนื่องจาก ศักยภาพและระบบการบริหารการจัดการที่แตกต่างกัน เกษตรกรยังคงเข้าใจว่าทำนา 1 ไร่ ต้องได้เงิน 1 แสนบาท ซึ่ง แท้จริงแล้วเป้าหมายของโครงการนั้นมีได้เป็นเช่นนั้น เกษตรกรต้องเข้าใจเสียใหม่ว่า จะต้องทำเพื่อบริโภคให้อิ่มก่อน แล้ว จึงขายเป็นรายได้ มิใช่ผลิตเพื่อขายเพียงอย่างเดียว ด้วยเป้าหมายของโครงการนั้นมุ่งหวังให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเอง ได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรประชาสัมพันธ์ ทำความเข้าใจในโครงการแก่ประชาชนให้ มากกว่านี้ ยืนยันว่าสามารถทำได้จริง เพียงแต่ต้องศึกษาเรียนรู้ให้มาก ประสบการณ์จะเป็นตัวช่วยในการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ควรมีความเชื่อมั่นในตนเอง ต้องขยัน อดทน รู้ถึงศักยภาพตนเอง มีวินัย และใฝ่เรียนรู้ ต่อยอดพัฒนาอยู่เสมอ การทำตาม โครงการนี้ผลแห่งความสำเร็จแท้จริงไม่ได้อยู่ที่ตัวเงิน แต่อยู่ที่ตัวคน สามารถเลี้ยงดู พึ่งพาตนเองได้

กิตติกรรมประกาศ

รายงานเชิงวิชาการเล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากผู้ศึกษาค้นคว้าได้รับความช่วยเหลือ ดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีจากหลายๆฝ่าย โดยเฉพาะคุณครูที่ปรึกษา คือ ครูธเนศ บริสุทธิ์ ในการแก้ไขแนะนำ ตรวจสอบแก้ไข ให้ข้อเสนอแนะ ติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินการศึกษาค้นคว้า คณะผู้ศึกษารัฐศึกษาซึ่งในความกรุณาของคุณครูเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ คุณลุงทองเหมาะ แจ่มแจ่ม ชาวบ้าน ตำบลวังห้ว อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการศึกษา และเอื้อเฟื้อสถานที่ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เก็บข้อมูล ของการจัดทำรายงานเชิงวิชาการ นอกจากนี้คณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้รับการช่วยเหลือและกำลังใจจากบิดามารดา ญาติพี่น้อง และเพื่อนๆ ตลอดจนบุคคลต่างๆที่ให้ความช่วยเหลืออีกมาก ที่คณะผู้ศึกษาค้นคว้าไม่สามารถกล่าวนามได้หมดในที่นี้ คณะผู้ศึกษารัฐศึกษาซึ่งในความกรุณาและปรารถนาดีของทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงกราบขอบพระคุณและขอบคุณไว้ในโอกาสนี้

คณะผู้ศึกษา

(ตัวอย่าง)
สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	
กิตติกรรมประกาศ	
สารบัญ	
เนื้อหา	
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา	1
3. สมมติฐาน	2
4. ขอบเขตของการศึกษา	
5. หลักการ/แนวคิด/ทฤษฎี	2
6. วิธีการดำเนินงาน	4
7. การวิเคราะห์ผลการศึกษา	4
8. เสนอแนวทางการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบจากองค์ความรู้ที่ค้นพบ	10
ภาคผนวก	11
บรรณานุกรม	12
ประวัติย่อผู้ศึกษา	13

(ตัวอย่าง)
สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	แสดงข้อมูลพื้นฐานกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรชุมชนวัดเกาะ ตำบลวังหว้า อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี	3
1.2	แสดงข้อมูลเชิงลึกกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรชุมชนวัดเกาะ ตำบลวังหว้า อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี	7

หมายเหตุ ขึ้นอยู่กับตารางในเอกสารรายงาน (ถ้ามี) ควรจะมีสารบัญตาราง

(ตัวอย่าง)
สารบัญญภาพประกอบ

ภาพ	หน้า
ภาพที่ 2.1 โครงการ 1 ไร่ 1 แสน หรือ 1 ไร่ แก้วจน	1

หมายเหตุ ขึ้นอยู่กับภาพในเอกสารรายงาน (ถ้ามี) ควรจะมีสารบัญญภาพประกอบ

การบริหารจัดการทรัพยากรที่ดินตามโครงการ 1 ไร่ 1 แสน กรณีศึกษาเกษตรกรชุมชน วัดเกาะ ตำบลวังห้ว อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

เกษตรกรเป็นอาชีพที่มีความผูกพันกับสังคมไทยมาเป็นเวลาช้านานและเป็นแหล่งรายได้หลักของประชาชนชาวไทยตลอดมา แต่ในปัจจุบันสภาพสังคมของไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางบริโภคนิยมเพิ่มมากขึ้น ความสำคัญของเกษตรกรก็ดูจะลดลงไป ต่างกับอุตสาหกรรม การบริการ การค้าพาณิชย์ต่าง ที่มีความสำคัญขึ้นมาแทนที่ ซึ่งทำให้เห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงของสังคมส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต รวมไปถึงปัญหาของความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นในสังคมไทยอย่างเห็นได้ชัดคือประชาชนที่เป็นกลุ่มเกษตรกรซึ่งเป็นกลุ่มใหญ่ของประเทศ ด้วยเหตุนี้หอการค้าไทยจึงได้ขับเคลื่อนแนวทางการช่วยเหลือตามนโยบาย “การปฏิรูปเศรษฐกิจและสังคม ประเทศไทย ภายใต้แนวทางการลดความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้” โดยได้ริเริ่มจัดทำโครงการทำกิน 1 ไร่ทำได้ 1 แสน เมื่อปี พ.ศ. 2553 เพื่อต้องการช่วยให้เกษตรกรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และผลักดันให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการทำเกษตรแบบผสมผสาน คือ ทำนาปลูกพืชเสริม และเลี้ยงสัตว์เพื่อไว้บริโภค และขายเป็นรายได้เลี้ยงชีพ

ดังนั้นการศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาจึงได้เลือกทำการศึกษการบริหารจัดการทรัพยากรที่ดินตามโครงการ 1 ไร่ 1 แสน กรณีศึกษา เกษตรกรชุมชนวัดเกาะ ตำบลวังห้ว อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อศึกษาโครงการ 1 ไร่ 1 แสน ซึ่งเป็นแนวคิดใหม่ในการทำการเกษตรที่เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบันแก่เกษตรกร ให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้จนเกิดแนวทางการปฏิบัติที่นำไปสู่การทำเกษตรกรรมและการดำรงชีวิตที่มีรูปแบบเฉพาะของตนเองอย่างยั่งยืน และดำรงตนได้อย่างมีความสุข

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า

2.1 เพื่อศึกษาการบริหารจัดการทรัพยากรที่ดินตามโครงการ 1 ไร่ 1 แสน กรณีศึกษาเกษตรกรชุมชนวัดเกาะ ตำบลวังห้ว อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

2.2 เพื่อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติเพื่อการพัฒนาหรือปรับปรุงการบริหารจัดการทรัพยากรที่ดินตามโครงการ 1 ไร่ 1 แสน กรณีศึกษา เกษตรกรชุมชนวัดเกาะ ตำบลวังห้ว อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

3. สมมติฐานการศึกษา

3.1 รูปแบบและวิธีการบริหารจัดการทรัพยากรที่ดินตามโครงการ 1 ไร่ 1 แสน กรณีศึกษาเกษตรกรชุมชนวัดเกาะ ตำบลวังห้ว อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

3.2 ได้แนวทางการปฏิบัติเพื่อการพัฒนาหรือปรับปรุงการบริหารจัดการทรัพยากรที่ดินตามโครงการ 1 ไร่ 1 แสน กรณีศึกษา เกษตรกรชุมชนวัดเกาะ ตำบลวังห้ว อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

4. ขอบเขตของการทำงาน

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการบริหารจัดการทรัพยากรที่ดินตามโครงการ 1 ไร่ 1 แสน กรณีศึกษาเกษตรกรชุมชนวัดเกาะ ตำบลวังห้ว อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลอยู่ในช่วงเดือนระหว่างเดือน สิงหาคม 2557

จากการศึกษาเห็นว่าชุมชนวัดเกาะเป็นชุมชนซึ่งมีประชากรเป็นเกษตรกร ซึ่งมีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายและมีการสืบสานการทำเกษตรไว้อย่างไม่ขาดสายทั้งๆ ที่เป็นชุมชนที่อยู่ไม่ห่างตัวจังหวัดสุพรรณบุรี แต่ยังคงมีการรวมตัวกันในการประกอบกิจกรรมทางการเกษตรไม่เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกมากนัก มีการประกอบอาชีพเกษตรกรดั้งเดิม และพัฒนาปรับปรุงจากการทำเกษตรให้ได้ผลผลิตมากขึ้น โดยการศึกษาโครงการ 1 ไร่ 1 แสน มาปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง จนประสบความสำเร็จจึงเป็นเหตุจูงใจให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะเข้ามาศึกษารูปแบบและวิธีการบริหารจัดการทรัพยากร และเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติเพื่อการพัฒนาหรือปรับปรุงการบริหารจัดการทรัพยากรที่ดินตามโครงการ 1 ไร่ 1 แสน กรณีศึกษา เกษตรกรชุมชนวัดเกาะ ตำบลวังห้ว อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี ต่อไป

5. หลักการ/แนวคิด/ทฤษฎี

5.1 แนวคิดการบริหารและการบริหารจัดการ

การบริหาร หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์นำเอาทรัพยากรบริหาร (administrative resource) เช่น คน เงิน วัสดุสิ่งของ และการจัดการ มาประกอบการตามกระบวนการบริหาร (process of administration) เช่น POSDCoRB Model ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (สมพงษ์ เกษมสิน , 2514)

การบริหาร เป็นการประสานความพยายามของมนุษย์ (อย่างน้อย 2 คน) และทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อทำให้เกิดผลตามต้องการ (อนันต์ เกตุวงศ์, 2523)

การจัดการ หมายถึง การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยอาศัยปัจจัยทั้งหลาย ได้แก่ คน เงิน วัสดุสิ่งของ เป็นอุปกรณ์การดำเนินการนั้น (สมพงษ์ เกษมสิน , 2523)

สรุป คือ แนวคิดการบริหารและการบริหารจัดการ มีความหมายอย่างชัดเจนมี 3 ส่วน คือ 1. เป็นแนวทางหรือวิธีการบริหารงานภาครัฐที่หน่วยของรัฐ และ/หรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ นำมาใช้ในการปฏิบัติราชการเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารราชการ 2. มีกระบวนการบริหารงานที่ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ความคิด หรือการวางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผล และ 3. มีจุดหมายปลายทาง คือ การพัฒนาประเทศไปในทิศทางที่ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมทั้งประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าและมั่นคงเพิ่มขึ้น

5.2 ทฤษฎี แนวคิดการใช้ที่ดิน

ทรัพยากรที่ดินถือว่าเป็นทรัพยากรที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ และอยู่ห่างไกลจากจุดศูนย์กลางของเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน จะต้องเสียค่าขนส่งในการนำเอาผลิตภัณฑ์มาสู่ศูนย์กลางของธุรกิจ แหล่งที่ตั้ง (location) ของทรัพยากรที่ดินจึงมีบทบาทสำคัญในการใช้ที่ดินเชิงเศรษฐกิจ ซึ่งมีผลกระทบต่อค่าเช่าและมูลค่าของที่ดิน

การจัดการการใช้ที่ดิน

ในการจัดการทรัพยากรที่ดินให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน ยังคงต้องยึดหลักการอนุรักษ์ทรัพยากรทั่วไปที่ว่า “ต้องมีการใช้อย่างฉลาด ใช้อย่างคุ้มค่าสมเหตุผล โดยหลีกเลี่ยงมิให้เกิดของเสียหรือความเสื่อมโทรมต่อทรัพยากรที่ดินเองและสิ่งแวดล้อมอื่นๆ เช่น ทรัพยากรน้ำ ป่าไม้ สัตว์ป่า พันธุกรรมหรือความหลากหลายทางชีวภาพ ทรัพยากรการท่องเที่ยว ฯลฯ คือ รู้จักการใช้ประโยชน์หลายๆด้านพร้อมกันไป ได้แก่การใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะกับสมรรถนะที่ดินไม่ว่าจะเป็นพื้นที่เกษตรกรรม ที่อยู่อาศัยและ ที่หลบภัยของสัตว์ป่า เป็นต้น

การวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land use planning)

เป็นการกำหนดทางเลือกในการจัดการใช้ประโยชน์ที่ดิน ซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดในการพัฒนาตนเองให้ได้ประโยชน์สูงสุดไปจนถึงคนในรุ่นต่อไป การใช้ประโยชน์ที่ดินให้ได้ประโยชน์สูงสุดมีหลักเกณฑ์โดย คำนึงถึงคุณสมบัติทางกายภาพ ทางเคมี และทางชีวภาพของที่ดินนั้นๆ มีการจัดการแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นกับที่ดินให้ลุล่วงหรือมีอยู่น้อยในระดับที่เป็นที่ยอมรับได้ คำนึงถึงการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อประโยชน์หลายๆด้านพร้อมกันไป นำหลักการทางนิเวศวิทยามาใช้ประโยชน์ในการวางแผนการใช้ที่ดิน คำนึงถึงลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้เป็นเจ้าของที่ดินและมุ่งการพัฒนาประเทศและยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีของประชากรโดยส่วนรวม

สรุป คือ แนวคิดทฤษฎีการใช้ที่ดิน มีความจำเป็นที่จะต้องหาทางจัดการทรัพยากรที่ดินที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้สามารถใช้ประโยชน์ได้เพียงพอกับความต้องการใช้ที่เพิ่มมากขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งหาทางพัฒนาที่ดินที่ไม่เคยใช้ประโยชน์ หรือใช้ประโยชน์ได้อย่างไม่เต็มที่ หรือใช้ได้อย่างไม่เหมาะสมไม่มีประสิทธิภาพให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างดีทั้งในปัจจุบันและอนาคต หรือที่เรียกกันสั้นๆว่า การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน (Sustainable use)

6. วิธีการดำเนินงาน

6.1 รูปแบบของการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นการศึกษาจากแนวความคิดทฤษฎีงานศึกษา เอกสารทางวิชาการ และบทความของทางราชการ ต่าง ๆ และลงพื้นที่จริงในการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ทำงานตามโครงการ 1 ไร่ 1 แสน โดยมีกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ 1 ไร่ 1 แสน ในพื้นที่ชุมชนวัดเกาะ ตำบลวังห้ว อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 5 ครอบครัว โดยจะต้องมีประสบการณ์การเข้าร่วมโครงการ 1 ไร่ 1 แสน มากกว่า 3 ฤดูกาลผลิตและมีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเองมากกว่า 1 ไร่

6.2 เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งได้จัดทำขึ้นเพื่อสอบถามผู้เข้าร่วมโครงการ 1 ไร่ 1 แสน ในชุมชนวัดเกาะ ตำบลวังห้ว อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยแบบสอบถามประกอบไปด้วย 2 ส่วน ส่วนแรกข้อมูล: ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 8 ข้อ ส่วนที่สอง สอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรที่ดินโครงการ 1 ไร่ 1 แสน กรณีศึกษา : เกษตรกรชุมชนวัดเกาะ ตำบลวังห้ว อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรีจำนวน 6 ข้อ

6.3 วิธีการศึกษา

การสัมภาษณ์ เพื่อพูดคุยอย่างเป็นกันเองก่อนจะมุ่งสู่ประเด็นหลัก เช่น จุดเปลี่ยนสู่การเข้าร่วมโครงการ 1 ไร่ 1 แสน ปัญหาและอุปสรรคและแนวทางแก้ไข ข้อเสนอแนะ

7. การวิเคราะห์ผลการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ 1 ไร่ 1 แสน ของเกษตรกรชาววัดเกาะ ตำบลวังหว้า อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้แบบสอบถามจำนวน 5 ชุด และการสัมภาษณ์ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1: ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 8 ข้อ ตอนที่ 2: ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรที่ดินโครงการ 1 ไร่ 1 แสน กรณีศึกษา : เกษตรกรชุมชนวัดเกาะ ตำบลวังหว้า อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 6 ข้อ รายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานกลุ่มตัวอย่างมีลักษณะดังนี้

เพศ พบว่า เป็นเพศชาย จำนวน 3 คน เพศหญิง จำนวน 2 คน

อายุ พบว่า เพศชาย จำนวน 3 คน อายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป เพศหญิง จำนวน 2 คน อายุ 35 , 77 ปี

ระดับการศึกษา พบว่า ไม่ได้รับการศึกษา จำนวน 1 คน ต่ำกว่า ป .ตรี จำนวน 4 คน

ประสบการณ์การทำงาน พบว่า ทุกคนมีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า 3 ฤดูกาลผลิตขึ้นไป

พื้นที่ที่ทำโครงการ พบว่า ทำ 2 ไร่ จำนวน 1 คน ทำ 3 ไร่ จำนวน 2 คนทำ 5 ไร่ จำนวน 1 คน และทำ 6 ไร่ จำนวน 1 คน โดยทุกคนมีพื้นที่ที่ทำโครงการ ตั้งแต่ 1 ไร่ ขึ้นไป

รายได้สุทธิพบว่า ทุกคนมีรายได้ ตั้งแต่ 1 แสนบาท ต่อ 1 ไร่ ต่อ ปี

ตอนที่ 2 ข้อมูลเชิงลึกกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรชุมชนวัดเกาะ ตำบลวังหว้า อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มเกษตรกรตัวอย่างพบว่า เกษตรกรได้รับความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการจาก ๓.ก.ส. หรือหน่วยงานทางด้านเกษตร โดยมีวิธีการศึกษาด้วยตนเองโดยการแลกเปลี่ยนความรู้กันระหว่างกลุ่มเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการหรือจากสื่อต่างๆที่เกี่ยวข้อง ทุกคนล้วนอาศัยประสบการณ์ความรู้ทางด้านเกษตรที่สั่งสมมาอย่างน้อย 10 ปี เป็นภูมิความรู้ในการทำโครงการ

พบว่ากลุ่มเกษตรกรตัวอย่างมีเหตุผลที่เข้าร่วมโครงการ คือ ต้องการทำการเกษตรวิธีใหม่ลดภาระหนี้สินลดรายจ่ายในต้นทุนการผลิต เพิ่มรายได้ ต้องการทำการเกษตรที่ยั่งยืน พึ่งพาตนเองได้

วิธีการดำเนินการคือ ใช้แรงงานภายในครอบครัว จำนวนมากกว่า 1 คน มีเงินทุนที่ใช้ประกอบการจากทุนสะสมของตนเอง หรือ กู้ยืมญาติพี่น้อง และ ๓กส. วัสดุหรือวัตถุดิบที่ใช้ในโครงการนั้นมีที่ดินและเครื่องมือทางการเกษตรเป็นของตนเอง มีการประยุกต์ประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้ทดแทนการซื้อจากภายนอก ยังคงมีบางรายการที่แรกเริ่มนั้นต้องซื้อ เช่น พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ แต่ต่อมาในบางชนิดก็สามารถขยายพันธุ์เองได้ แต่บางอย่างเมื่อคำนวณถึงความคุ้มค่า ถ้าทำเองไม่คุ้มค่าก็ซื้อ ระบบน้ำที่ใช้ยังคงอาศัยชลประทาน แต่ก็มีมีการขุดสระ คู กักเก็บน้ำไว้ใช้เอง มีการผลิตสารป้องกันหรือเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตผลผลิตประเภทอินทรีย์ มีการจัดการวัสดุหรือวัตถุดิบด้วยระบบจัดการสิ่งของเหลือใช้ มีวิธีปฏิบัติงานด้วยการทำเกษตรอินทรีย์แบบผสมผสานที่มีสัดส่วนการจัดการแบ่งพื้นที่ไม่ตายตัว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของพื้นที่และความสามารถในการดูแล เน้นปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ที่เก็บผลผลิตสลับกันได้ทุกวัน มีหลักการปฏิบัติงานคือ ต้องขยัน มีวินัยและอดทน เน้นการผลิตเพื่อบริโภคเองก่อน เหลือแล้วจึงขาย ควรมีการศึกษาเรียนรู้ ทดลอง ศึกษา พัฒนา ต่อยอดเสมอๆ

8. เสนอแนวความคิดการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบจากองค์ความรู้ที่ค้นพบ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 โครงการนี้เกิดขึ้นภายใต้ความสำเร็จของ เงื่อนไขเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นการทำเกษตรกรรมแบบยั่งยืน ซึ่งถือเป็นการสร้างไม่เฉพาะคนต้นแบบและสมรรถนะเท่านั้น แต่ยังเป็นการนำความรู้ ไปแก้ปัญหาที่ต้องเผชิญได้

8.1.2 ปัจจุบันโครงการนี้ไม่เป็นที่ได้รับความสนใจจากกลุ่มเกษตรกรเท่าใดนัก ด้วยความเชื่อว่าไม่สามารถทำแล้วประสบผลสำเร็จได้จริง เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ผู้เข้าร่วมทำตามโครงการ ทำแล้วไม่ประสบผลสำเร็จหลายราย เนื่องด้วยศักยภาพและระบบการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน เกษตรกรยังคงเข้าใจว่าทำนา 1 ไร่ ต้องได้เงิน 1 แสนบาท ซึ่งแท้จริงแล้วเป้าหมายของโครงการนั้นมีได้เป็นเช่นนั้น เกษตรกรต้องเข้าใจเสียใหม่ว่า จะต้องทำเพื่อบริโภคให้อิ่มก่อน แล้วจึงขายเป็นรายได้ มิใช่ผลิตเพื่อขายเพียงอย่างเดียว ด้วยเป้าหมายของโครงการนั้นมุ่งหวังให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

8.2 ข้อเสนอแนะปฏิบัติการ

8.2.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรประชาสัมพันธ์ ทำความเข้าใจในโครงการแก่ประชาชนให้มากกว่านี้ ยืนยันว่าสามารถทำได้จริง เพียงแต่ต้องศึกษาเรียนรู้ให้มาก ประสบการณ์จะเป็นตัวช่วยในการเรียนรู้ที่ดีขึ้น

8.2.2 เกษตรกรควรมีความเชื่อมั่นในตนเอง ต้องขยัน อดทน รู้ถึงศักยภาพตนเอง มีวินัย และใฝ่เรียนรู้ ต่อยอดพัฒนาอยู่เสมอ

(ตัวอย่าง)
ภาคผนวก

ประมวลภาพการศึกษาค้นคว้า

คุณลุงทองเหมาะ แจ่มแจ่ม

คุณลุงทองเหมาะสาธิตวิธีการปลูกข้างในอ่างปูน เหมาะกับเกษตรกรที่ไม่มีที่ดิน

จัดภาคปฏิบัติให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกิจกรรมลงมือปฏิบัติจริง

(ตัวอย่าง) บรรณานุกรม

- ธวัชชัย เฟ็งพิณิจ. (2555). รูปแบบการทำเกษตรประณีตของปราชญ์ชาวบ้านด้านเกษตรกรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ปณรัตน์ ผาดี. (2543). การศึกษาและพัฒนาการเกษตรแบบอินทรีย์ในพื้นที่เกษตรทฤษฎีใหม่ ในจังหวัดมหาสารคาม.: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามสุภาพ. นนทบุรี.

(ตัวอย่าง) ประวัติย่อคณะผู้ศึกษา

นางสาวสมฤดี คำข้าว	เลขที่ 1	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1
นางสาวสมคิด พวงมะลิ	เลขที่ 2	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1
นางสาวสุวรรณมณี ศรีทอง	เลขที่ 3	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1

โรงเรียนสงวนหญิง อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี